Demir, T ve Sayar, E. (2021). Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretiminde akreditasyon ihtiyacına yönelik bir inceleme. *International Journal of Language Academy*, 9 (3), 310-329.

Volume 9/3 September 2021
p. 310/329

Article History:

Received

11/08/2021

Accepted

03/09/2021

Available online

19/09/2021

**TÜRKÇENİN YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK
ÖĞRETİMİNDE AKREDİTASYON İHTİYACINA
YÖNELİK BİR İNCELEME**

**An Investigation on the Need for Accreditation in Teaching Turkish
as a Foreign/Second Language**

Tarık DEMİR¹

Elif SAYAR²

Öz

21. yüzyılın sosyal, ekonomik ve politik gelişmeleri Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretiminde hem küresel hem de ulusal çapta bir talep ve arz artışına yol açmıştır. Bu gelişme Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak sunan kurum ve dil merkezlerindeki öğrenci sayısı artırmıştır. Kurumların sayısı nicel olarak artmış; ancak bu artış verilen eğitim kalitesiyle ilgili birtakım sorunları beraberinde getirmiştir. Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretim kalitesine ilişkin endişeler, diğer faktörlerin yanı sıra, dil merkezlerinde öğretici eğitimine duyulan gereksinimi, sınav/sertifika kriterleri arasındaki eş güdüm ve standart eksikliği daha yoğun tartışılır hâle getirmiştir. Uzun yıllardır yükseköğretim kurumları, akreditasyonu verimli bir güvence ve kalite geliştirme aracı olarak kullanmaktadır. Akreditasyon, kalite, üretkenlik, verimlilik, etkinlik vb. gibi belirli performans standartları için bir ölçüm sistemi olarak uygulanmaktadır. Kalite değerlendirme ve kalite güvencesiyle akreditasyon mükemmelliğinin denetlenmesinde "altın standart" olarak kabul edilmektedir. Bu noktada araştırmanın çıkış noktasını oluşturan soru şu olmuştur: Türkçe Öğrenim/Öğretim Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin sahip olması gereken altın standartlar nelerdir? Ancak söz konusu kurumlar için böyle bir ifadenin dahi çok yeni olduğu bilinmektedir. İlgili kurum yöneticileri ve çalışanlarının standart eksikliği vurgusu ve arayışı alanyazına yansımıştır ancak mevcut durumu ve gelecek perspektifini kurumlar üzerinden inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışma, TÖMER yöneticileri tarafından kuruluşlarının mevcut durumunu ve gelecekteki akreditasyon ihtiyacını değerlendirmek için yapılan SWOT analizinin

¹ Öğr. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, TÖMER, tarikdemir@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-4173-1948>

² Öğr. Gör., İstanbul Teknik Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, elifsayar@itu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-4088-8193>

sonuçlarını sunmayı amaçlamaktadır. Stratejik planlama aracı olan SWOT analizi, akreditasyon süreciyle ilgili güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri belirlemek için kullanılır. Bu çalışma öncelikle bir temel kalite algısı oluşturmak ve daha sonra bu algıyı yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında eğitim veren kurum ve dil merkezlerinde sürekliliği olan bir sistem hâline getirmek için gereklilikleri ve mevcut durumu yansıtmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Akreditasyon, kalite geliştirme, Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi

Abstract

The twenty-first century's social, economic, and political developments have induced a rise in Turkish instruction as a foreign/second language both globally and within Turkey. Consequently, the demand for institutions and language centers offering Turkish as a foreign/second language has escalated recently. Nonetheless, while the quantity of offerings has risen, stagnation in the corresponding quality of instruction has been observed. Concerns regarding the instruction quality reveal the grievous lack of uniformity among institutions and language centers' instructor training hours, exam standardization, and certification criteria, among other factors. For many years, higher education institutions have employed accreditation as an effective and reliable means of quality assurance and quality improvement. Accreditation is applied as a measurement system for specific performance standards of quality, productivity, efficiency, etc. With quality assessment and quality assurance, accreditation is considered as the "gold standard" toward mapping excellence. The question that formed this research was: What are the gold standards that Turkish Language Learning Research and Application Centers should have? However, it is known that even such a statement is very new for these institutions in question. The emphasis and search for the lack of standards by the managers and employees are also reflected in the literature, but no study has been found examining the current situation and future perspective. Therefore, this study aims to present the results of a SWOT analysis conducted by the directors of these centers to assess their organization's current position and future need for accreditation. A strategic planning tool, SWOT analysis, is used to identify the strengths, weaknesses, opportunities, and threats related to the accreditation process. This study first establishes a base perception of quality and then systematizes this perception within these institutions providing education in Turkish teaching as a foreign/second language.

Keywords: Accreditation, quality improvement, teaching Turkish as a foreign/second language

GİRİŞ

Günümüzde hızla artan küreselleşmenin etkisiyle birçok alanda gelişme ve yenilikler yaşanmıştır. Tüm dünyayı siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan etkileyen küreselleşme, elbette diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da uluslararasılaşmayı beraberinde getirmiştir. Bu noktada geçmişten günümüze küreselleşen dünyamızda artan dolaşımla, yaşanan uluslararası öğrenci hareketliliğinden Türkiye de payını almıştır. Bugün gerek kendi imkânları gerek devlet ve vakıfların desteğiyle milyonlarca öğrenci Türkiye'de eğitim almaktadır.

Ancak her geçen gün yükseköğretime olan talep artmasına rağmen, yaşanan bu hızlı değişime uyum sağlama sürecinde zorluklarla karşılaşmış ve öğrencilere sunulan eğitimin kalitesine ilişkin endişeler dile getirilmeye başlanmıştır. Bu sebeple yükseköğretim kurumları ana dili konusurları için hazırlamış oldukları sistemlerini gözden geçirme ve yaşanan değişiklikler ışığında yeniden yapılandırma durumunda kalmışlardır. Fakat küreselleşme sorunun çözümünü de beraberinde getirmiş ve eğitimde sistematik ve stratejik kalite geliştirme uygulamalarına tanınırlık kazandırmıştır. Tam da bu sebeple yükseköğretimde kalite temini ve kalite geliştirme yönteminde etkin ve güvenilir bir yol olarak akreditasyondan yararlanılmaktadır.

Kalite güvencesi “yükseköğretim sistemlerinin, kurumların veya programların kalitesinin izlenmesine, değerlendirilmesine ve geliştirilmesine dayanan kapsamlı ve devamlı bir süreçtir. Düzenleyici bir sistem olarak kalite güvencesi, iyi oluşturulmuş ölçütler ve uygun bir süreç doğrultusunda yargıya varma ve bilgi sağlama amacıyla, hesap verme ve gelişime odaklanmaktadır” (UNESCO, 2007, s.74). Bir kalite güvence sistemi olan akreditasyon ise “birçok ülkede ve birçok sektörde topluma sunulan program ve hizmetlerin niteliğinin sistematik bir yaklaşımla güvence altına alınması için geliştirilen bir yöntemdir” (WEB1). Yükseköğretimde akreditasyonun uygulanması ise resmî bir akreditasyon ekibi tarafından belirli aralıklarla kurumların ya da programların önceden belirlenmiş standartlara uyup uymadığının kontrol edilmesi şeklinde gerçekleşmektedir.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun (YKK) internet sayfalarında (WEB2) yayınladıkları tescil süresi devam eden akreditasyon kuruluşları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. YKK Akreditasyon Kuruluşları

Diş Hekimliği Eğitim Programları Akreditasyon Derneği (DEPAD)
Eczacılık Eğitim Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER)
Fen, Edebiyat, Fen-Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri Akreditasyon Derneği (FEDEK)
Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK)
İletişim Araştırmaları Derneği (İletişim Eğitimi Değerlendirme Akreditasyon Kurulu-İLEDAK)
Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK)
Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD)
Peyzaj Mimarlığı Eğitim ve Bilim Derneği (PEMDER)
Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK)
Sosyal Beşeri ve Temel Bilimler Akreditasyon ve Rating Derneği (STAR)
Spor Bilimleri Derneği (Spor Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu - SPORAK)
Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEPDAD)
Turizm Akademisyenleri Derneği (Turizm Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu-TURAK)
Türk Psikologlar Derneği, İlahiyat Akreditasyon Ajansı (İAA)
Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (VEDEK)
Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ZİDEK)

Bu kuruluşların tamamı hem ilgili oldukları alanın kalite güvencesinin sağlanması hem de ülkemizdeki eğitim kalitesinin yükseltilmesi noktasında önemli rol oynamaktadırlar. Ancak ülkemize gelen uluslararası öğrencilere, bölümlerine gitmeden önce bir yıl boyunca ev sahipliği yapan Türkçe Öğrenim/Öğretim Araştırma ve Uygulama Merkezleri (TÖMER) için herhangi bir kalite çalışması gerçekleştirilmemiş olup ulusal ve uluslararası standartlara uygun faaliyet gösterdiklerini denetleyecek ve sürekli iyileştirme çalışmalarının yürütülmesini sağlayacak bir örgüt/kurum yapılandırılmamıştır. Bu sebeple Bakır'ın (2014, s.438) da belirttiği gibi Türkiye’de ve Türkiye dışında faaliyet gösteren Türkçe öğretim merkezlerinde ortak öğretim programının takip edilmemesi, bu ve benzeri boşlukların münferit çaba ve uygulamalara bağlı kalması bu kurumların sürekli gelişimini ve kalite güvence sisteminin güçlenmesini etkileyen problemlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu problemten hareketle bu çalışmada TÖMER’lerde faaliyete geçirilebilecek olan akreditasyon hizmetinin güçlü ve zayıf yanlarının, olası fırsat

ve tehditleri de göz önünde bulundurarak tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda SWOT analizinden yararlanılarak gerekli inceleme ve analizler yapılmıştır. Peng, Wang ve Gao'nun (2014, s.41) belirttiği gibi SWOT analizi “strateji geliştirenler için iç (güçlü ve zayıf) ve dış (fırsat ve tehditler) faktörleri sınıflandırarak daha derin ve detaylı stratejiler belirlenmesine aracılık etmektedir”. Böylelikle SWOT analiziyle toplanan verilerden hareketle daha kaliteli bir hizmet verebilmek için göz önünde bulundurulması gereken boyutlar bütünlüklü bir şekilde ele alınmış olacaktır. Çünkü SWOT analiziyle “örgütlerin içinde bulundukları durum, güçlü ve zayıf yanlar; fırsatlar ve tehditler belirlenerek örgütün ihtiyaçları belirlenir” (Şahin ve Aslan, 200, s.174). Böylelikle SWOT analizi belirlenen ihtiyaçlardan hareketle fırsatlardan yararlanarak tehditlere de karşı uygun stratejiler geliştirilmesine ortam hazırlamaktadır.

Dolayısıyla bu çalışmadan elden edilen verilerin, Türkiye’de her geçen gün sayısı artan TÖMER’lerde uygulanacak olan akreditasyon faaliyetlerinin güçlü ve zayıf yönleri göz önünde bulundurularak planlanması, kalitede sürekliliğin sağlanabilmesi ve dış faktörleri de dikkate alarak zayıf yönlerin güçlendirilmesi aşamalarında yardımcı olacağı öngörülmektedir. Bu sayede ulusal standartları oluşturarak küresel ölçütlere uygun ve uyumlu eğitim-öğretim süreçlerinin gerçekleştirilebilmesi dolayısıyla akreditasyon süreçlerinin başlatılması mümkün olacaktır.

AKREDİTASYON

Tanımı ve Genel Özellikleri

Güven ve standart kavramları ile aynı çağrışım alanına giren bir terim olan akreditasyon sözcüğü Latince kökenli Fransızca bir kelimedir. “Güvenilir olmanın izlenmesi; güvenilir, inanılır olduğunu belirtmek ise yine Fransızcada “accrediter = akredite” eylemi ile ifade edilir” (Doğan, 1999, s.510). Daha detaylı bir tanıma göre akreditasyon, “uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca gerçekleştirilen çalışmaların ve dolayısıyla bu çalışmalar sonucunda düzenledikleri uygunluk teyit belgelerinin (deney ve muayene raporları, kalibrasyon sertifikaları, yönetim sistemi belgeleri, ürün belgelendirme belgeleri, personel belgelendirme belgeleri vb.) güvenilirliğini ve geçerliliğini desteklemek amacıyla oluşturulmuş bir kalite altyapısıdır” (TÜRKAK, 2021).

İnsanoğlu için güvenlik ve kendini güvende hissetme duygusu (psikolojik) bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç, ilk toplu yaşam kültürünün geliştiği andan itibaren ortak yaşam kültürünün de temel ilkelerinden biri olmuştur. İletişimin başladığı andan itibaren karşılıklı etkileşimin olduğu her alanda, güven esaslı hareket edilmesi büyük bir gerekliliktir. Ancak güven üzerine kurulacak ilişkilerde her iki taraf içinde aynı şeyi ifade eden net tanımlara, standartlara ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü bir ürün ya da hizmetle ilgili etkileşim halinde olan insanlara güvenilebilir bir temel sağlayan standartlar, aynı zamanda kalitenin de sağlayıcısıdır.

Kalitenin temini amacıyla sağlanan/ulaşılan standartların beklenen/hedeflenen standartlara uygunluğunun kontrol edilmesi ve kabul görüp görmediğinin raporlanması gerekmektedir ki tam bu noktada akreditasyon süreci ve gereklilikleri ortaya çıkmaktadır. Akreditasyon beklenen/hedeflenen standartlara uygunluğun birtakım teyit belgeleriyle onaylanması sistemidir ve süreklilik arz eden bir yapısı vardır, olmalıdır.

Ayrıca akreditasyon, toplam kalite hizmetlerinin içinde yer alan etkenlerden biridir. Akreditasyon “dünya üzerinde birçok ülkede ve birçok alanda kamuoyuna sunulan program ve hizmetlerin kalitesinin sistematik bir yaklaşımla garanti altına alınması için

oluşturulmuş bir yöntemdir” (Gencel, 2001, s.193). Bugün küreselleşen dünyada artan dolaşım hızıyla hem insanların hem de insanlığın ürettiği birçok şeyin kullanışlılık bakımından küresel çapta geçerlilik arz etmesi gerektiği düşünülmektedir. Elektrik prizlerinden, telefonların şarj aletlerine kadar aranan bu özellikler uluslararası sosyolojik konularda da bir gereklilik hâlini almıştır. Sosyal ve bireysel boyutta uluslararası standartlara ihtiyaç duyulan sosyal bilimlerin başında, dil öğretiminin geldiği bilinmektedir. Çünkü öğretilen/öğrenilen yabancı dilin belgelendirilmesi yeterli olmamakta bu belgelendirmeyi yapan kurumların da standart sağlayıcı konumundaki merkez güçler tarafından tanınır olmaları yani akredite olmuş olmaları gerekmektedir. Ayrıca bu gerekliliğin motivasyon kaynağının -tetikleyicisi dıştan olsa bile- içsel olması yani gönüllülüğe dayanması gerekmektedir.

Aslında akreditasyon en yalın hâliyle tamamen gönüllülük esasıyla, belli başlı bazı kalite standartlarına uyum sağlama olarak tanımlanabilir. Bu standartlardan anlaşılması gereken standardizasyon değildir. Standardizasyon tek tipliliği, tekdüzeliği beraberinde getirir. Akreditasyonun içindeki standart ve ilkelerin amacı “hem yükseköğretim kurumlarının kendilerine hem de dış kalite teminini üstlenen ajanslara kalite temin sistemlerini geliştirmeleri için bir yardım ve kılavuzluk olduğu kadar benzer kuruluş ve ajanslara genel referans çerçevesi sağlamaya da katkıda bulunmaktır” (Bakioğlu ve Baltacı, 2017, s.219). Bakioğlu ve Baltacı’nın da altını çizdiği üzere standartlaşma renklerin tek tonda birleştirilmesi, farklılıkların ve özgünlüklerin yok edilmesi değil bir referans oluşturma anlamında kullanılmaktadır ve böyle de algılanmalıdır. Girdisi de çıktısı da insan olan, sosyal yaşam alanı olma özelliği de taşıyan eğitim kurumlarında bu özgünlüğün korunması ve geliştirilmesi büyük önem arz eder hâle gelmektedir. Nitekim dil öğretim kurumları için standart sağlayıcıların başında gelen Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013, s.16) uluslararası geçerliliği artırmak için yayınladığı çerçeve metinde de sunulan içeriğin kılavuz olması gerektiğini ve ulusal dinamiklere göre yorumlanarak yeni üretimlerin yapılması gerektiğini vurgular. Burada bu vurguyu iki açıdan da yorumlamak gerekir: standartlaşırken tekdüzeleşmemek ve özgün üretimler yaparken standartlardan uzaklaşmamak, kopmamak. Bu yüzden eğitim kurumlarındaki akreditasyon süreçleri bu hassasiyetle gerçekleştirilmelidir.

Eğitim kurumlarının akreditasyonu iki farklı biçimde yapılmaktadır. Bunlardan ilki kurumsal akreditasyon, diğeri ise uzmanlık(program) akreditasyonudur. Kurumsal akreditasyon maddi durum, yönetim, öğrenci işleri, akademik kadro ve personel ilişkileri ile öğrenme durumlarını kapsar. Kurumun akademik ve idari yönleriyle aynı kalitede olması amaçlanan kurumsal akreditasyonda kurumun hedeflerini ve misyonunu ne ölçüde gerçekleştirdiği değerlendirilir. Uzmanlık(program) akreditasyonu ise; bölümler, programlar veya daha büyük bir örgütün parçası olan okullar için yapılır (Bakioğlu ve Baltacı, 2017, s.51-52). Bu noktada sorulması/cevaplanması gereken soru şudur: insan kaynaklarından, girdilere, işleme süreçlerinden çıktılarına kadar tüm bileşenlerin standartlara uygunluğu kontrol eden akreditasyonun amacı ve yararları nelerdir?

Amacı ve Faydaları

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kabul gören anlayışa göre yükseköğretimde akreditasyonun temel amacı yükseköğretim kurumuna bağlı kurumların; kalite, verim ve etkililik bakımından yerel ve küresel düzeyde kalite standartlarına uygun, uyumlu olup olmadığını belirlemek ve böylelikle yükseköğretim kurumlarına güven tesis eden bir sistem oluşturmaktır. Bu temel amaca bağlı olarak, eğitimin kalitesini artırarak, eğitim kurumlarının sürekli ve düzenli bir şekilde iç ve dış denetime tabi tutmak ve uluslararası standartları yakalayarak öğretim sürecini sağlam temellere dayandıran bir eğitim sistemi

oluşturmaktır. Çünkü bu sistemdeki aksaklıklar veya asgari standartlara dahi uymayan çıktılar uzun vadede ulusal hatta küresel sorunlara yol açabilecek durumların ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. Akreditasyon süreçlerinin amacı tam olarak burada ortaya çıkmaktadır. Bu amaç, aykırılışmaya sebep olmayacak kadar sınırlı, özgün farklılıkları yok etmeyecek kadar esnek olan asgari standartları sağlamaktır.

Akreditasyon, bir eğitim kurumunda yürütülen temel süreçlerin ve öğretimin niteliğinin artırılması yoluyla sürekli iyileştirmeye hizmet edecek bir güvence sisteminin oluşturulmasıdır. Yükseköğretim kurumları açısından bakıldığında akreditasyonun temel amacı tanınmayı hızlandırma, diploma ve unvanların karşılaştırılmasını kolaylaştırma, akademik değişimi sağlama, öğretmenlik mesleği için temel standartlar belirleme ve en iyi standartlara sahip olunmasını garanti etme çalışmalarıdır (Aktan ve Gencel, 2007, s.1).

Bu temel amaçlar kısa maddeler hâlinde şöyle özetlemiştir (Köksoy, 1998, aktaran Buyuran, 2019, s.22):

- Öğretimin etkinliğini değerlendirebilecek standartları tespit ederek yükseköğretimde kaliteyi sağlamak,
- Yükseköğretimde, devamlı olarak iç ve dış denetim yaparak, gelişmenin sürekliliğini sağlamak,
- Yükseköğretimin hedef kitlesi ile paydaşlarına öğretim hizmetlerinin belirli standartlar ölçüsünde yapıldığını göstermek,
- Yükseköğretim kurum/programlarının sürekli ilerlemesini sağlamak,
- Yükseköğretim kurumlarını akademik çalışma ve akademik özgürlük konusunda tehdit edebilecek iç ve dış baskılara karşı korumak,
- Güçsüz programların iyileştirilmesine yardımcı olarak, standartların geliştirilmesi ve yükseltilmesi için olanak sağlamak,
- Akreditasyon sürecinde yükseköğretim kurumlarındaki hem akademik hem de yönetim personelinin sürece dâhil ederek daha proaktif bir süreç izlemek,
- Yükseköğretim kurumlarına verilecek devlet desteğine esas olacak bilgileri sağlamak,
- Kalite ve kalite güvencesi konusunda yükseköğretim kurumlarının ulusal anlamda tanıtımını yapmak,
- Öğrenci seçimi konusunda tavsiyelerde bulunmak.

Yukarıda sayılan temel amaçlardan da anlaşılacağı üzere akreditasyon süreçleri yapıcı, geliştirmeye ve iyileştirmeye odaklı süreçlerdir. Bu sürecin nihai hedefi akredite olmaya gönüllü kuruluşların, belirlenen standartları yakalaması, bu standartların süreklilik sağlaması ve kurumsal deneyimlerle paydaşlara da özgün katkılar sunma fırsatları oluşturmaktır.

Ayrıca önemle belirtmek gerekir ki yükseköğretimde akreditasyon, saydamlığın ve hesap verme sorumluluğunun da aracıdır. Saydamlığı sağlayıp hesap verebilir şeffaf yapıların inşası ancak sağlam standartlarla işleyen sistemlerin üstlenebileceği türden bir sorumluluktur. Bu sorumluluğun yerine getirilip getirilemediği düzenli veya değişken aralıklarla denetlenip değerlendirilebilir. Bu türden değerlendirmeler bugün birçok kamu kurumunda ve özel kurumlarda olduğu üzere hem iç hem de dış denetimlerle yapılabilmektedir. Akreditasyona tabi kurumlar standart sağlayıcılar tarafından doğal olarak dıştan bir denetime tabi olacaklardır. Bu denetlenme bir diğer ifadeyle hesap verme sorumluluğu, iç dinamikleri denetleme yükümlüğünü doğuracak ve artıracaktır.

Saydamlık ve hesap verme sorumluluğunun dışında, akreditasyonun sağlayacağı başlıca faydalar şu şekilde sıralanabilir (Aktan ve Gencel, 2007, s.4):

- Akreditasyonun sağladığı tanınma imkânıyla, öğrenciler ve tüm paydaşlar eğitim kurumlarının mükemmeliyet standartlarını sağlayıp sağlamadığı konusunda bilgi sahibi olurlar,
- Özel sektöre kaliteli insan gücü istihdamı yönünden kolaylıklar ve güven sağlamaktadır. İşverenler, iş başvurusunda bulunan kişinin mezun olduğu okulun akademik kalite düzeyini kolaylıkla araştırabilirler ve bu onlar için bir güven oluşturur,
- Yükseköğretim kurumları arasında kredi transferi işlemlerini kolaylaştırır,
- Kaliteyi güvence altına alır,
- Bazı ülkelerde yükseköğretim kurumlarına yapılacak devlet yardımı için akreditasyon ön koşul olarak gereklidir. Bu bakımdan, akreditasyon, devlet fonlarına erişim imkânı sağlar,
- Yükseköğretim kurumları arasında öğrenci ve öğretim elemanı değişim programlarının uygulanmasını kolaylaştırır,
- Yükseköğretim kurumlarının saygın bir kuruluş tarafından akredite edilmesi, veli ve öğretmenlerin okula yönelik güvenini artırır,
- Yükseköğretim kurumlarında çalışanlara sorunları ortaya koyma ve çözüm üretme olanağını verir ve çalışanların süreçlere katılımını teşvik eder,
- Yükseköğretim kurumunda kurum içi iletişimi geliştirir,
- Kuruma dışarıdan detaylı, tarafsız bir değerlendirme olanağı sağlar,
- Kuruma, gelecekle ilgili planlama fırsatı sunar,
- Üst yönetime ve idarecilere önceliklerin tespitinde yol gösterir,
- Uluslararası ve diplomalar arasında uyum sağlar; derece ve diplomaların kalitesini ve geçerliliğini karşılaştırmayı kolaylaştırır; ulusal ve kültürel değerlerin transferini destekler. Akreditasyon, ulusal eğitim sistemiyle uluslararası sistem arasında yaşanabilecek uyum sorunlarını ortadan kaldırır,
- Yükseköğretimin uluslararasılaşmasını ve kültürler arası iş birliğini sağlar,
- Yükseköğretim kurumların mali yönetimin ve bütçe sürecinin iyileştirilmesine olanak sağlar,
- Kurum politikalarının belgelendirilmesini ve prosedürlerin geliştirilmesini teşvik eder,
- Ve son olarak, kurumda tutarlı ve kapsamlı uygulamalar yapılmasına yardım eder.

Bugün TÖMER vb. adlarla faaliyet gösteren kurum, kuruluşlarda dil yeterliliklerine dair belgelendirmelerin geçerliliğinden ve bu geçerliliği sağlayacak ölçme değişmezliklerinin kontrol edilmemiş olmasına, söz konusu kurumlardaki öğretim programlarındaki eşgüdümsüzlükten öğrencilerin standart hizmet öncesi/ hizmet içi eğitim süreçlerden geçmediği gerçekliğine varıncaya kadar birçok noktada standart eksiklikleri söz konusudur. Yukarıda bahsedilen tüm faydaları da gözetenek, renkliliğin renk karmaşası oluşturmayacak biçimde standartlaştırılabilmesi için söz konusu kurumlara yönelik standart sağlayıcıların belirlenip akreditasyon süreçlerinin başlatılması gerekmektedir ki çalışmanın temel amacı yakın gelecekte uygulamaya geçileceği düşünülen bu konuya dair bir eylem planı, yol haritası hazırlayabilmek için durum analizi yapıp raporlayabilmektir.

Türkiye’de Akreditasyon Süreci ve Uygulamaları

Türkiye’de yükseköğretim sürecindeki değişim ve gelişmelerin bir parçası olarak kalite güvencesi arayışı ulusal ve uluslararası boyutta bir ihtiyaç hâline gelmiş ve sistemli bir bütün olan/olması gereken yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon gibi kavramlar tartışılmaya başlanmıştır.

Bektaş (1999, s.78), Türkiye’de akreditasyona yönelik ilk girişimlerin, teknik alandaki altyapının kurulması sayesinde 1977 senesinde başladığını belirterek 1977-1991 yılları arasındaki dönemde Türkiye Cumhuriyeti tarafından Dünya Bankası ve Birleşmiş

Milletler Kalkınma Programı ile ayrı ayrı projelere imza atıldığını ve bu altyapının hangi alanlarda, hangi kriterlere göre oluşturulacağını planlama ve mali kaynağı da sağladığını ifade eder. 1991'den bugüne kadarki süreçte imza atılan projelerin uygulandığını ve bazı yapıların oluşturulmaya başlandığı dönem olarak vurgulamaktadır. Haziran 1997'de Türkiye Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), Türk üniversitelerinde bir kalite güvence sistemi getirmenin fizibilitesini oluşturmayı amaçlayan bir pilot proje başlatmıştır. Bu amaçla Fransa, Hollanda, İngiltere ve ABD'ye de çalışma gezileri düzenlenmiştir. Proje, Ocak 1998'de Ankara'da YÖK Akademik Değerlendirme Kurulu üyeleri ve diğer önemli katılımcıların katıldığı iki seminerde nihai raporun sunulmasıyla sona ermiştir (Billing ve Thomas, 2000, s.31-33).

Daha sonraki süreçte, Aslan'ın (2009, s.292) da belirttiği üzere Türkiye'de "Kalite Güvencesinde Avrupa İşbirliğinin Teşviki" kapsamında üniversiteler ve programlar değişik yerli-yabancı kurumsal değerlendirme ve akreditasyon deneyimlerinden geçmiş ve akreditasyon sürecinde yol almaya devam etmiştir. Bu yolculukta Türkiye'deki akreditasyon çalışmaları, mühendislik fakültelerinin, uluslararası mühendislik eğitimi kurumu olan ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology) tarafından akredite edilmeleri ile başlamıştır. ABET tarafından pilot bir proje kapsamında ODTÜ Mühendislik Fakültesi 2000'de akredite edilmiştir. Bu özelliği ile ODTÜ Mühendislik Fakültesi Türkiye'de uluslararası bir akreditasyon kuruluşu marifetiyle akredite edilen ilk üniversite olmuştur.

Durman (2007, s.20) ABET ile yapılan işbirliği sürecinin, Türkiye'deki mühendislik programları için, benzer bir ulusal kalite güvence sisteminin oluşturulması gibi önemli bir oluşumu beraberinde getirdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca 2002 yılında mühendislik fakülteleri dekanları tarafından, Mühendislik Dekanları Konseyi bünyesinde Mühendislik Akreditasyon Kurulu (MÜDEK) kurulduğunu ve mühendislik alanlarında ulusal bir kalite güvencesi sisteminin oluşturulması açısından örnek teşkil ettiğini belirtmiştir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Türkiye'de yasal olarak yükseköğretimde ana stratejileri geliştirmekle yükümlü olan kuruluş YÖK'tür. "20 Eylül 2005 tarih ve 25942 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği kapsamında Yükseköğretimde Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK) kurularak, kalite güvencesi alanında mevzuat kapsamındaki ilk uygulamalar başlatılmıştır. Söz konusu Yönetmelik kapsamında yükseköğretim kurumlarında 'Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulu'nun (ADEK) kurulması sağlanmıştır" (WEB3). "ADEK, yükseköğretim kurumlarının üst kurulları (senato ve yükseköğretim kurumu yönetim kurulu) tarafından onaylanmış olan stratejik plan kapsamında (stratejik amaç ve hedefleri ile performans göstergeleri doğrultusunda) gerekli ekipleri oluşturarak veya gerekli değerlendiriciler ile görüşerek öz veya dış değerlendirmeleri yaptırmakla görevlendirilmiştir" (YÖDEK, 2007, s.11).

Durman'ın (2007, s.23) aktardığı gibi Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme komisyonu bütün çalışmalarda yükseköğretim kurumlarının kendi kurumsal temelleri doğrultusunda hedeflerini belirlemeleri ve bu hedefleri uygulama planları ile akademik birim, program ve birey hedeflerine dönüştürmeleri ve uygulamaları düzenli biçimde izlenerek sürekli iyileştirme döngüsünün oluşturulması ve bunun yükseköğretim kurumlarında kalite süreçleri ile desteklenen kurumsal bir kalite ve yönetim kültürü oluşturulabilmesi anlayışını benimsemiş ve ilke edinmiştir.

YÖDEK'in çalışmalarının da ışığında YÖK bünyesinde kalite kurulu kurulmuştur. 23 Temmuz 2015 tarihinde 29423 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği" sayesinde oluşturulan Yüksek Öğretim Kalite Kurulunun (YÖKAK) sayfasında ilan edildiği üzere Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun temel görevleri şunlardır (WEB4):

- Yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirmesini yapmak,
- Akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve tanınması süreçlerini yürütmek ve
- Yükseköğretim kurumlarında kalite güvencesi kültürünün içselleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını sağlamak.

Özetle mühendislik fakültelerinin öncüsü olduğu akreditasyon süreçleri bugün YÖK çatısı altındaki eğitim fakültelerinden sağlık bilimleri fakültesine hatta araştırma merkezlerine varıncaya kadar her kuruluşun gündemi olmuş ve olmaya devam etmektedir. Bu noktada, dil öğrenim/öğretim süreçlerinin akreditasyonu da TÖMER'lerin ulusal bir akreditasyona ve standartlarla örülmüş kalite güvencesine ihtiyacı olduğu da daha fazla göz ardı edilmemelidir.

Türkçenin Yabancı/İkinci Dil Olarak Öğretiminde Akreditasyon İhtiyacı

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğrenilmesinin temelinde çeşitli motivasyonlar bulunmaktadır. Bunlar eğitim, ticaret, turizm, kültür-sanat vb. üst başlıklar altında toplanabilir. Son yıllarda birçok üniversitenin kendi TÖMER'ini açması ve TÖMER'lerde öğrenim gören öğrenci sayısındaki artış bunun en somut göstergesidir. Yurtiçinde kurulan TÖMER'lere ek olarak, Türkiye dışında da Türkoloji bölümleri, Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezleri ve Türkiye Maarif Vakfına bağlı okulların her yıl artan öğrenci sayılarına bakıldığında benzer bir eğilim gözlemlenmektedir. Çalışma kapsamında Türkçeyi Türkiye'de öğreten kurumlara odaklanıldığı için aşağıda Türkiye'deki uluslararası öğrenciler hakkında bazı istatistiklere yer verilmiştir.

Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu yükseköğretim öğrencilerinin sayısında yıldan yıla büyük bir artış gözlenmektedir. YÖK'ün Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi adlı sayfasında paylaştığı verilere göre 2015-2020 yılları arasında Türkiye'de üniversite öğrenimi gören yabancı uyruklu öğrenci sayısı aşağıdaki şekildedir (WEB5):

Tablo 2. Üniversite Öğrenimi Gören Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı

Yıl	Erkek	Kadın	Toplam
2015-2016	60037	27680	87717
2016-2017	71775	36172	107947
2017-2018	81706	43324	125030
2018-2019	100178	54268	154446
2019-2020	119580	65421	185001
Toplam	433276	226865	660140

Bu tabloda yer alan uluslararası öğrenci sayısındaki artışı destekleyen önemli kurumlardan biri de 2010 yılında kurulan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)'dir. İkiel'in (2020, s.782) aktarımına göre YTB marifetiyle 2014'ten 2017'ye kadar Türkiye'de burs imkânı sunulan yükseköğrenim öğrencilerinin sayısı 3.524'ten 5.378'e çıkmıştır. YTB tarafından hazırlanan 2020 yılı faaliyet raporunda ülkemizde eğitim gören uluslararası öğrencilere yönelik burs programlarından yararlanan öğrenci sayısının 14.681 olduğu belirtilmektedir (WEB6).

Tüm bu verilere ek olarak, İçişleri Bakanlığı İl Göç İdaresi Başkanlığının istatistikleri incelendiğinde Türkiye’de ikamet izni ile bulunan yabancı uyrukluların sayısı 2009 yılından 2019’a 163.326’dan 975.472’ye ulaşmışken (İkiel, 2020, s.781) 2021 yılı itibarıyla geçici koruma kapsamında ülkemizde yaşayan Suriyelilerin sayısının ise 3.688.093’e (WEB7) öğrenci ikamet izni ile bulunan yabancıların sayısının 1.166.378 (WEB8) olduğu saptanmaktadır.

Artan öğrenci sayısına paralel olarak Türkiye’de kurulan TÖMER’lerin sayılarında da bir yükseliş görüldüğünü söylemek mümkündür. Kalenderoğlu’nun (2019, s.1209) aktardığına göre “Türkiye’de ilk olarak 1984 yılında Ankara Üniversitesi ardından 1994 yılında Gazi Üniversitesi tarafından Türkçe Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezi, TÖMER kurulmuştur. 1996 yılından itibaren aktif olarak başta TCS burslusu öğrenciler olmak üzere, YÖS sınavıyla gelen öğrencilere Türkiye Türkçesi öğretilerek lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimlerine hazırlanmaya başlanmıştır. Bu dönemde Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından, yabancı öğrencilerin yurt problemleri de dikkate alınarak başta İstanbul, İzmir, Bursa, Samsun gibi iller olmak üzere, pek çok ilde şubeler açılmış ve burslu öğrencilerin yükü büyük oranda karşılanmaya çalışılmıştır. İlerleyen dönemde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi TÖMER’in ve Ege Üniversitesi, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü bünyesinde kurulan TÖMER’in de burslu ve yabancı öğrenci almaya başlamasıyla 2000’li yıllarda yabancılara Türkçe öğretiminde hızla yol alınmaya başlanmıştır. Başlangıçta kısa adı TÖMER olan kurumlar, daha sonra DİLMER başta olmak üzere yavaş yavaş farklı isimlerle yollarına devam etmeye başlamışlardır. 2019 yılına gelindiğinde, yeni kurulan devlet ve vakıf üniversiteleriyle birlikte TÖMER’lerin sayısı yaklaşık 103 olmuştur”. Bu sayı 2021 yılı itibarıyla 147’ye ulaşmıştır (WEB9). Ancak söz konusu kurumlar arası pek çok farklılık olduğu gözlenmektedir. Bu farklılıklar, temelde standart bir yapı üzerine inşa edilemediği için zenginlik, çeşitlilik olarak değerlendirilemeyecek kadar çok sorun doğurmuş ve doğurmaya da devam etmektedir. Bu sorunun Türkçe öğretimine yansımalarına Boylu ve Başar (2016, s.309) da dikkat çeker. Onlara göre Türkçe öğretim merkezlerinin birbirinden farklı kur saatleri ile eğitim vermesi, seviye tespit ve kur bitirme sınavlarından öğretimde kullanılan materyallere kadar birçok konuda önemli düzeyde ayrılıkların bulunması alanda ciddi sorunlara sebep olmaktadır ve bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında standartlaşmanın önünde engel olarak durmaktadır. Yukarıda da vurgulandığı üzere bu farklılıklar akreditasyonu da sağlayacak olan standartların oluşmasında büyük bir sorun teşkil etmektedir.

TÖMER’lerin internet sayfalarından ilan ettikleri eğitim, kurs içeriğine ilişkin bilgilendirmelere göre bazı kurumlardaki A1’den C1’e kadar verilen toplam ders süreleri aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 3. Türkçe Öğretim/Öğretim Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde Toplam Ders Saati

Kurum Adı	Ders Saati
Hitit Üniversitesi TÖMER	825
İstanbul Üniversitesi TÖMER	840
Akdeniz Üniversitesi TÖMER	840
Ankara Üniversitesi TÖMER	960
Gazi Üniversitesi TÖMER	960
Gaziosmanpaşa Üniversitesi TÖMER	1056

Her ne kadar Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretildiği bu kurumlar genel olarak benzer misyon ve vizyonlar benimsemiş olsalar da TÖMER'lerin A1'den C1'e kadar verdikleri ders saatlerinde farklılık görülmektedir. Tabloya göre en az ders saati ile C1'e eriştiren TÖMER ile en çok ders saati ile C1'i tamamlayan TÖMER arasında 231 ders saati fark vardır ki bu da birçok kurumda yaklaşık 2 ayrı kur basamağına karşılık gelebilmektedir. Üstelik her iki kurumda da aynı öğretim seti kullanılmaktadır. Bu farklılık dahi akreditasyonun ne kadar faydalı olacağını göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca bu farklılık, eğitim programından sınavlara, sunulan hizmetlerden öğretici yeterliliklerine kadar daha birçok alanda da hüküm sürmektedir. Bugün MEB tarafından yayınlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı kişisel ve kurumsal çabaların öğretim ve ölçme-değerlendirme faaliyetlerinde başlangıca, sürece hem de sonuca yönelik standartlar sağlayabilecek olsa da TÖMER'lerde kurumsal özgünlüklerin korunarak standartlaşmanın oluşturulması, bu kurumlarda bir kalite algısı oluşması ve bu algının kurumsallaşabilmesi için büyük önem taşımaktadır.

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimine yönelik akreditasyona duyulan ihtiyaç sürekli dile getirilmekle birlikte bu konuda yeterli sayıda akademik çalışma veya bir eylem gerçekleşmemiştir. Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi üzerine dikkatleri çeken üç çalışma Boylu ve Başar'ın (2016) Türkçe öğretim merkezlerinin güncel durumu ve standartlaştırılması üzerine yazdıkları makale, Kalenderoğlu'nun (2019) ve Demir'in (2019) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde standart ve akreditasyon sorununa dikkat çektikleri bildiri metinleri ve İkiel'in (2019) Yabancılar Türkçe Öğretim Merkezleri İçin Akreditasyon Standart Önerileri isimli yüksek lisans tezi ve makalesidir.

Bahsi geçen çalışmalarda da önemle dile getirildiği gibi, Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimiyle ilgilenen uygulayıcılar, kurum yöneticileri ve akademisyenler akreditasyon veya toplam kalite çalışmasına yönelik ihtiyacı sıklıkla dile getirmektedir ancak bu konuda geçen yıllara rağmen adım atılmamıştır. Nitekim alanyazında tespit edilen eksikliğin hâlâ geçerliliğini koruduğu görülmektedir. 2021 yılı itibarıyla de akreditasyon veya toplam kaliteyi artırmayı amaçlayan bir kurumun bulunmadığını belirtmek gerekir. Üstelik standart sağlayıcı bir akreditasyon kuruluşuna duyulan ihtiyaç her geçen gün artmakta ve bugün geçmişe kıyasla böyle bir yapıya daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü Türkiye'ye gelen ve gelmek isteyen uluslararası öğrenci sayısı hızlı biçimde artmaktadır. Bunun kanıtı ise artan TÖMER'ler kadar özel Türkçe kurslarının açılması, bu kursların kendi materyallerini üretmeye yönelik artan faaliyetleridir. Öyle ki özellikle büyük şehirlerde yabancı dil öğretimine yönelik kurslar düzenleyen birçok özel kurum, uluslararası öğrenci dolaşımından yararlanabilmek için Türkçe dersleri de vermektedir. Söz konusu özel kurumlar materyal, eğitim sistemi ve sınavlar için anlaşma yaptıkları TÖMER'lerden destek almakta ve anlaşmalı oldukları kurumun standartlarına göre hareket etmektedir. Bu durum standartlaşma ve akreditasyon çalışmaları ile toplam kalitenin artırılmasına yönelik faaliyetlerin ne kadar büyük bir ihtiyaç olduğunu göstermekle birlikte, karşılanmaması hâlinde daha büyük sorunlar doğurabileceğini de ortaya koymaktadır. Bu sebeple bu çalışmada söz konusu sürece SWOT analiziyle bir yol haritası oluşturabilmek için sahadan toplanmış, akademik veriler sunulacaktır. Bu sayede durum ve ihtiyaç analizi yapılarak sürecin baştan sağlıklı biçimde inşa edilmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretildiği merkezlerin akredite edilme sürecini etkileyebilecek iç ve dış durumların değerlendirmesinin yapıldığı çalışma, nitel araştırma desenlerinden biri olarak kabul edilen fenomenoloji (olgu bilim) deseniyle tasarlanarak yürütülmüştür. Yıldırım ve Şimşek (2018, s.69) olgubilim yönteminin, farkında olunan fakat derinlikli ve detaylı bir anlayışla yaklaşılmayan olgulara odaklanmayı sağladığını belirtir. Onlara göre olgular hayatın akışı içindeki olay, tecrübe, algı ve yönelimler, kavram ve durumlar gibi çeşitli şekillerle karşımıza gelebilmektedir. Bir diğer ifadeyle bahsi geçen olgularla hayatın rutini içerisinde türlü biçimlerde karşılaşılmakta fakat bu karşılaşmalar söz konusu olguların tam olarak anlaşılıp idrak edildiği anlamına gelmemektedir. Türkçenin yabancı/ikinci dil öğretimi kapsamında, tam olarak tanındık olmadığımız bir kavram olan akreditasyona dair sahadaki durumun derinlemesine analiz edilerek somut bir şekilde ortaya konulması amaçlanan bu çalışmada, olgu bilim yöntemi kullanılarak akreditasyon başlığı altında ayrıntılı bir perspektif sunulması amaçlanmıştır.

Katılımcılar

Alanda tecrübe sahibi TÖMER yöneticilerinden veri toplanan bu çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemleri arasında bulunan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018, s.119), bu kavramı çeşitlilik arz eden durumlar arasında ortak veya paydaş olguların varlığı veya yokluğunu ispat etmeye çalışmak ve bu çeşitlilik içinde problemin çeşitli yönlerini ortaya koyma amacıyla çalışmak olarak açıklar. Buradan hareketle Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretildiği merkezlerin çoğunun araştırma verilerinde temsil edilebilmesi adına çeşitli merkezlerin yönetiminde görev yapmış/yapmakta olan akademisyenlerden veri toplanmıştır. Hazırlanan açık uçlu anket formları, Ağustos-Eylül 2020 ayları arasında e-posta aracılığıyla 205 öğretim elemanına ulaştırılmış, 38 tanesinden geri dönüş alınmış, 33 tanesi geçerli sayılmıştır. Buradan hareketle araştırmanın katılımcılarını 2019-2020 eğitim-öğretim döneminde Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretildiği merkezlerde yöneticilik yapan 33 müdür ve müdür yardımcısı oluşturmaktadır. Uygulamanın yapıldığı çalışma grubu ve araştırmaya katılan yöneticilere dair demografik bilgi Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Yöneticilere Dair Demografik Bilgi

	Kurumdaki Yöneticilik Deneyimi		Toplam Yöneticilik Deneyimi		Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Deneyimi	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
1 yıldan az	4	12,1	-	-	6	18,2
1 yıl	8	24,2	9	27,3	4	12,1
2-5 yıl	17	51,5	17	51,5	4	12,1
6-10 yıl	1	3,0	4	12,1	8	24,2
11-15 yıl	3	9,1	2	6,1	3	9,1
16-20 yıl	-	-	-	-	2	6,1
21-25 yıl	-	-	1	3,0	2	6,1

26-30 yıl	-	-	-	4	12,1
Toplam	33	100,0	33	100,0	100,0

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi, çalışmanın katılımcıları gerek yöneticilik deneyimi gerek Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi deneyimleri açısından farklılık göstermektedir. Bu çeşitliliğin, örneklem grubunun evreni temsil edebilme yetisinde önem taşıdığı düşünülmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında veriler, araştırmacıların hazırlamış olduğu yarı yapılandırılmış formlar aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma kapsamında yöneticilerin görüşme formlarına vermiş oldukları yanıtlar incelenmiş ve toplanan 33 veri geçerli kabul edilmiştir. Geliştirilen veri toplama araçlarıyla erişilen verilerle içerik analizi yapılmış ve böylelikle araştırma kapsamındaki güçlü ve zayıf yönler ile fırsat ve tehditlere yönelik görüşler içerik ve anlamlarına göre kategorize edilmiştir. İçerik analizi sürecinde toplanan cevaplar incelemelerden ve tekrarlı okumalardan sonra kodlanmış, daha sonra temalar altında toplanmış ve 3 farklı uzman görüşüne sunulmuştur.

İçerik analizi sayesinde elde edilen veriler, güvenilirlik sağlamak için, Miles ve Huberman tarafından (1994, s.64) geliştirilen “Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100” formülü ile sınanmıştır. Bu formülle elde edilen sonuca göre alan uzmanı akademisyenler tarafından incelenen görüşler arasındaki güvenilirlik oranı $P = 123 / (123+9) \times 100 = \%93.18$ olarak bulunmuştur. “Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır” (Saban, 2008, s.467). Dolayısıyla bulunan %93.18 oranı ile araştırmanın iç geçerliği kontrol edilmiş ve geçerli oran yakalanmıştır. Araştırma kapsamında dış geçerliği sağlamak için de araştırmaya dâhil edilen örneklem grubu genellemeye uygun biçimde seçilmiştir. Oluşturulan kategoriler ve bu kategorilerin alt başlığı şeklinde verilen görüşlerin frekansları çıkartılmış ve konuya yönelik kuramsal çerçeveye dayanarak karşılaştırmalı bir şekilde yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında Türkçe Öğretim/Öğretim Araştırma ve Uygulama Merkezleri yöneticilerine ulaşılarak toplanan verilerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Yöneticilerin Akreditasyonun Güçlü Yanlarına İlişkin Görüşleri

SWOT analizi ile elde edilen güçlü yanlar alınması planlanan aksiyonun olumlu niteliklerini tanımlamaktadır. Yöneticilerin, akreditasyonun güçlü yanlarına ilişkin ortaya koydukları görüşler temalar altında gruplanmış ve frekans değerleri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 5: Yöneticilerin Akreditasyonun Güçlü Yanlarına İlişkin Görüşleri

GÜÇLÜ YANLAR	Çalışma Grubu
--------------	---------------

	(N:33)
Kategoriler	f³
Ulusal Standartların Sağlanması	41
Kaliteyi Artırması	21
Ulusal ve Uluslararası Alanda Geçerlilik ve Saygınlık Kazandırması	20
Denetlenebilirliği Kolaylaştırması	17
Sertifikasyonu Sağlaması	13
Sürekli ve Sürdürülebilir Gelişimi Sağlaması	12
Kuruma Duyulan Güveni Artırması	8
Kurumlar Arası İş Birliğini Artırması	4
Niceliksel Gelişimi Sağlaması	4
Gelecek Planlamasına Zemin Hazırlaması	1
Memnuniyet Düzeyini Artırması	1
Toplam	142

Çalışmada yöneticilerin “Güçlü Yönler” kategorisinde en fazla tekrarladıkları unsur, akreditasyonun ulusal standartlar sağlanması (f=41) olarak tespit edilmiştir. Katılımcılar akreditasyonun kur saatleri/süreleri (K8), kitap ve yardımcı materyaller (K32), öğrenme ortamları (K9), ölçme ve değerlendirme (K6) ve müfredatta (K20) ortaklık sağlayacağını, bunun da dil seviyelerinde tutarlılık (K2) ve daha planlı bir işleyiş (K17) sağlayacağını dile getirmişlerdir. Ayrıca akreditasyon sürecinin; kaliteyi artırması (f=21), ulusal ve uluslararası alanda geçerlilik ve saygınlık kazandırması (f=20) ve denetlenebilirliği kolaylaştırması (f=17) bu başlığın öne çıkan diğer unsurları olarak gözlemlenmiştir.

Yöneticilerin Akreditasyonun Zayıf Yanlarına İlişkin Görüşleri

SWOT analizinde zayıf yönler sunulması, planlanan hizmetin dezavantajları olarak karşınıza çıkabilecek yönleridir. Yöneticilerinin görüşlerine göre akreditasyonun zayıf yanları aşağıdaki tabloda kategorilendirilmiş ve frekans değerleriyle gösterilmiştir.

Tablo 6. Yöneticilerin Akreditasyonun Zayıf Yanlarına İlişkin Görüşleri

ZAYIF YANLAR	Çalışma Grubu (N:33)
Kategoriler	f
Akreditasyonun Zayıf Yönlerinin Olmadığına İnanılması	9
Gereksiz Bürokrasiye Yol Açması	7
Personelin Niteliksel Eksiklerinin Bulunması	5
Tek Tipleşmeye Yol Açması	4
Teamüllerin Standart Kabul Edilmesi	4
Tahkim Yerine Tahakküm Edici Bir Sistem Oluşturulması	4
Planlamada Zorluklarla Karşılaşılması	3
Maddi Zorluklarla Karşılaşılması	3
Kurumsal İtibarı Zedelemesi	2
Akreditasyonu Süreç Değil Sonuç Kabul Edilmesi	2
Materyal Eksikliğinin Ortaya Çıkması	1
Toplam	44

³ Frekans değerinin (f) katılımcı (K) sayısından yüksek olması katılımcıların tekrarlı vurguları, cevaplarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6'ya göre yöneticilerin akreditasyonun zayıf yanlarına ilişkin görüşlerine bakıldığında akreditasyonun zayıf yönlerinin olmadığına inanılması, bu başlık altında en sık görüş bildirilen kategori olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok yönetici iyi planlandığı takdirde, akreditasyonun dezavantajı olmadığını (f=9) düşündüklerini dile getirmiştir. Ancak, bir grup yönetici ise akreditasyonun gereksiz bürokrasiye yol açması (f=7) ve personelin niteliksel eksiklerinin olması (f=5) noktalarında taşıdıkları endişelerini paylaşmışlardır. Aşırı evrak yükü arasında asıl meseleden uzaklaşılabilineceği (K21) ve alınan ortak kararları uygulayabilecek personel sıkıntısı yaşanabileceği (K2) ve öze dönük değil şekle dönük bir akreditasyonun gereksiz bir bürokrasiden ibaret olacağı (K13) düşüncesi de önemle vurgulanmıştır.

Yöneticilerin Akreditasyonun Sağlayacağı Fırsatlara İlişkin Görüşleri

SWOT analizinde fırsatlar, atılması planlanan adımın sağlayacağı olumlu dış çevre göstergeleridir. Yöneticilerinin görüşlerine göre akreditasyonun sağlayacağı fırsatlar temalandırılmış ve frekans değerleri Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 7. Yöneticilerin Akreditasyonun Sağlayacağı Fırsatlara İlişkin Görüşleri

FIRSATLAR	Çalışma Grubu (N:33)
Kategoriler	f
İşbirliği İmkânları Sağlaması	11
Niteliği Arttırması	11
Uluslararası Tanınırlığı Arttırma	9
Eş Güdüm Sağlaması	8
Öğrenci Sayısını Arttırması	6
Maddi Kazanç Sağlaması	5
Ölçme Değerlendirme Süreçlerinin Niteliğini Arttırması	5
Denetim ve Şeffaflık Sağlaması	4
Personel Gelişimine İmkân Sağlaması	4
Güven Vermesi	3
Akademik ve Mesleki Gelişimi Desteklemesi	2
Olası Sorunları Azaltması	2
Akademik Gelişim Sağlaması	2
Materyal Geliştirme Süreçlerinin Niteliğini Arttırması	2
Motivasyon Sağlaması	2
Saygınlığı Arttırması	1
Rekabet Gücünü Arttırması	1
Verimlilik Sağlaması	1
Toplam	80

Tablo 7 incelendiğinde, yöneticilerin akreditasyonun sağlayacağı fırsatlara bakıldığında işbirliği imkânları sağlaması (f=11), niteliği artırması (f=11), uluslararası tanınırlığı artırması (f=9) ve eş güdüm sağlaması (f=8) kategorilerine en çok görüş bildirdikleri görülürken; saygınlığı artırması (f=1), rekabet gücünü artırması (f=1) ve verimlilik sağlaması (f=1) kategorilerinde ise en az görüş bildirildiği görülmüştür. Yöneticilerin görüşleri detaylı bir şekilde ele alındığında, akreditasyonun kurumlar arası etkinlik ve proje ortaklıkları (K32) ve üniversiteler arası öğrenci ve öğretim görevlileri arası değişim imkânı (K3) sağlayacağı görüşü dikkatleri çekmektedir. Ayrıca, eğitim kalitesinin sürekli gelişmesi (K11), uluslararasılaşma ve çağın yakalanması (K7) diğer önemli fırsatlar olarak sıralanmıştır. Hatta elde edilen dil belgesinin uluslararası geçerliliği olacağı için Türkçe

ön şartı sunan bütün ülkelerde bu belgenin kapıları açan bir anahtar olacağını (K27) dile getirilmiştir.

Yöneticilerin Akreditasyonun Yol Açacağı Tehditlere İlişkin Görüşleri

SWOT analizinde tehditler gerçekleştirilmesi hedeflenen uygulamanın doğrudan ya da dolaylı olarak yol açabileceği olumsuz unsurlardır. Yöneticilerinin akreditasyonun oluşturabileceği tehditlere ilişkin ortaya koydukları görüşler sınıflandırılmış ve frekans değerleri Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Yöneticilerin Akreditasyonun Yol Açacağı Tehditlere İlişkin Görüşleri

ZAYIF YANLAR	Çalışma Grubu (N:33)
Kategoriler	f
Akreditasyon Sağlayıcılardan Kaynaklı Sorunlar Doğması	6
Teoride Kalması	4
Direnç Gösterilmesi	4
Kurumlar arası İşbirliği ve Koordinasyon Sağlanamaması	4
Akreditasyon Sürecinden Kaynaklı Sorunlar Doğması	4
Kurumsal Farklılıkların Engel Oluşturması	3
Kurum İçi Uyumun Sağlanamaması	3
Yönetici Tutumunun Politikalarla Uyuşmaması	3
Mali Kaygılar Duyulması	3
Tek Tipleşmeye Yol Açması	2
Akreditasyonun Tehdit Olarak Algılanması	2
Risk Olarak Algılanmaması	2
Personelin Akreditasyon Sürecine Uyum Sağlayamaması	2
Psikolojik Baskı Yaratması	1
Denetimin Zor Olması	1
Kişisel Çıkarların Ön Planda Tutulması	1
Yönetimsel Devamlılığın Sağlanamaması	1
Üst Yöneticilerden Kaynaklı Sorunlar Doğması	1
Taklitçi Bir Plan Olarak Görülmesi	1
Toplam	48

Tablo 7’ye göre yöneticilerin akreditasyonun yol açabileceği tehdit unsuru olarak gördükleri durumlara ilişkin görüşlerine bakıldığında akreditasyon sağlayıcılardan kaynaklı sorunlar (f=6) en çok görüş bildirilen kategori olarak ön plana çıkmıştır. Bu başlık altında, standartların oluşturulmasında deneyimli bir kadronun yer almaması (K19), akreditasyon kurumunun objektif değerlendirme yapmaması (K9), suistimale açık bir alan (K28) olması gibi tehdit oluşturabilecek sebepler tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra teoride kalması (f=4), direnç gösterilmesi (f=4), kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon sağlanamaması (f=4) ve süreçten kaynaklanan sorunlar doğması (f=4) diğer öne plana çıkan tehdit unsurları olarak ifade edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Stratejik planlama sürecinde, güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesi, olası fırsatların saptanıp tehdit oluşturabilecek unsurlara yönelik önlem alınabilmesi için SWOT analizinden yararlanarak stratejiler belirlemek ve böylece daha başarılı adımlar atmak mümkün olmaktadır.

Buradan hareketle araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında, yöneticilerin akreditasyonun güçlü yanlarına ilişkin görüşlerine göre ulusal standartların sağlanması, kaliteyi artırması ve ulusal ve uluslararası alanda geçerlilik ve saygınlık kazandırması görüşlerinin ön planda olduğu görülmektedir. Dolayısıyla akreditasyonun sağlayacağı bu güçlü yönler göz önünde bulundurularak, belirlenen/hedeflenen standartlar aracılığıyla TÖMER’lerde takip edilen programlarda, kurs saatlerinde ve sertifika koşullarında ulusal standartlar sağlanabileceği öngörülmektedir. Böylelikle hem ulusal hem de uluslararası alanda tanınırlığın sağlanacağı, kalite ve verimliliğin artacağı ve dolayısıyla güven ve saygınlık kazanılacağı düşünülmektedir.

Akreditasyonun zayıf yanlarına bakıldığında ise öncelikli olarak yöneticilerin çoğunluğunun akreditasyonun zayıf yönlerinin olmadığını belirttiği ve ikinci olarak ise gereksiz bürokrasiye yol açması ve personelin niteliksel eksiklerinin bulunması noktalarına odaklandıkları görülmektedir. Akreditasyonun başarılı bir şekilde uygulanmasını etkileyen bu etkenler göz önünde bulundurularak, şekle değil öze dönük, evrak yükü oluşturmaksızın bir akreditasyon planlanması yapılabilir ve ihtiyacı olan TÖMER’ler için özel eğitim programları düzenlenebilir. Yalnız bu süreçte alınan kararları uygulayabilecek personel sıkıntısı yaşanabileceği, bütün üniversitelerin bütçesinin buna yetmeyebileceği, eski uygulama ve alışkanlıklardan vazgeçme noktasında bir dirençle karşılaşılabilmesi noktalarında dikkatli olunması gerektiği tespit edilmiştir.

Akreditasyonun sağlayacağı fırsatlara bakıldığında ise işbirliği imkânları sağlaması, niteliği artırması, uluslararası tanınırlığı artırması ve eş güdüm sağlamanın ön plana çıktığı görülmektedir. Böylelikle öğrenciler her kurumdan aynı öğretim hizmetini alabilirler, üniversiteler arası öğrenci ve öğretim görevlisi değişim imkânları doğabilir, ölçme değerlendirmeden kullanılan kaynaklara; öğretim elemanlarından müfredata kadara birçok alanda niteliğin artması sağlanabilir. Böylece hem ulusal hem de uluslararası alanda eş güdüm ve işbirliği imkânlarının artacağı düşünülmektedir.

Akreditasyon için tehdit oluşturan unsurlara bakıldığında ise yöneticilerin akreditasyon sağlayıcılardan kaynaklı sorunlar doğmasına ilişkin görüşler belirttikleri dikkatleri çekmektedir. Bu sebeple akreditasyon sürecinde donanımlı ve deneyimli bir kadroya görev verilerek herhangi bir inisiyatif kullanılması ya da menfaat gözetilmesi gibi durumların engellenmesi ve objektif değerlendirme yapılması gerekmektedir. Ayrıca akreditasyonun teoride kalmaması, bu süreçte gösterilebilecek direnç ve bu sürecin uzun ve bazen yorucu olma durumuna karşı hazır olunması büyük önem taşımaktadır.

Alanyazında Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretiminde akreditasyon uygulaması üzerine yapılmış başka bir SWOT analizi yer almasa da, sonuçlar değerlendirildiğinde elde edilen bulguların, akreditasyon üzerine yapılmış bir diğer önemli çalışmayla da paralellik gösterdiği dikkatleri çekmektedir. Bu bağlamda İkiel (2020, s.788) tarafından yapılan araştırmada da belirtildiği üzere dil öğretim merkezleri temel standartlar üzerinde bir anlaşmaya varmalı ve bu kapsamdan ortak öğretim programları ve ölçme-değerlendirme sistemleri ile sonuca erişmelidir. İkiel’in de vurguladığı gibi söz konusu benzerliklerin, ortaklıkların sağlanması sayesinde dil öğretim merkezlerinde verilen öğretimin niteliği, niceliği örtüşecek ve akreditasyon yolunda önemli bir eksiklik

giderilmiş olacaktır. Böylelikle akredite bir kurumun verdiği belge akredite olan diğer kurumlar nezdinde de geçerli olacaktır. Bu sayede öğrenciler kura başka kurumda rahatlıkla devam edebilecek veya aldığı belge sayesinde başka bir kurumun Türkçe hazırlık sınıfını atlayabilecektir.

Bugün üniversiteler senato kararlarını dayanak göstererek gerekçesiz bir şekilde bir başka üniversitenin ilgili merkezince verilen belgeyi tanımayıp izahı zor durumlar ve kısıtlı imkânlarla sahip öğrenciler açısından mağduriyetler oluşturabilmektedir. Tüm bu sorunların çözümü için akreditasyon sürecinin TÖMER'ler için başlatılması bunun için de ivedilikle standartların oluşturulması gerektiği düşünülmektedir. Söz konusu standartlar ilgili kurumlardan da üyelerin de yer alacağı bir üst kuruluş ile belirlenip denetlenebilir.

Küresel perspektiften bakıldığında; Türkçe öğretimi ile ilgili kurum ve kuruluşların faaliyet ve belgelerinin uluslararası geçerliliğini yükseltmek için -geç kalınmış olsa dahi- biran evvel standart belirleme ve akreditasyon çalışmalarına başlanması gerektiği görülmektedir. Söz konusu faaliyet alanındaki tüm kamu kurumlarının birleşimi ile ilgili bakanlıkların öncülüğünde, teşviki ile kurulacak bir oluşum ile bir araya getirilip teşvik edilmesi ulusal dinamikler göz önünde tutulduğunda en olası çözüm olarak düşünülmektedir. Bu noktada YTB'nin öncü kurum olabileceği düşünülmektedir çünkü Türkiye Bursları programı ile ciddi bir öğrenci potansiyelini ülkede yöneten kurumun akredite olan kurumlarla çalışması dahi alanda birçok standardın hızlıca gelişip yayılmasını sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, E., Şimşek, Y. ve Altinkurt, Y. (2006). Endüstri meslek liselerinde stratejik planlama öncesi SWOT analizi uygulaması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 140, 43-55.
- Aktan, C. ve Gencel, U. (2007). *Değişim çağında yükseköğretim*. İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.
- Aslan, B. (2009). Accreditation of higher education in different countries and improvements in Turkish higher education. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42 (1), s.287-309.
- Bakır, S. (2014). Türkiye'deki yabancılara Türkçe öğretim merkezleri ve Atatürk Üniversitesi dil eğitimi uygulama ve araştırma merkezi (dilmer). A. Ü. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)*, 51, 435-456.
- Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (2017). *Akreditasyon eğitimde kalite*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Bektaş, M. A. (1999). *Avrupa Birliği'nde akreditasyona ilişkin uygulamalar ve Türkiye'de akreditasyon sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışmalar*, Ankara: T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Yayın No: 51.
- Billing, D. ve Thomas, H. (2000). The international transferability of quality assessment systems for higher education: The Turkish experience. *Quality in Higher Education*, 6, 31-40.
- Boylu E. ve Başar U. (2016). Türkçe öğretim merkezlerinin güncel durumu ve standartlaştırılması üzerine. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24, 309-324.
- Buyuran, N. (2019). *Öğretmen eğitiminde standartlaşma ve eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecine hazır olma durumu*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kırşehir.
- Demir, T. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde standart ve akreditasyon sorunu*. Yabancı Dil olarak Türkçe eğitimi 1. Öğrenci Sempozyumu. 20 Mayıs 2019, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara, 105-122.
- Doğan, İ. (1999). Eğitimde kalite ve akreditasyon sorunu: Eğitim fakülteleri üzerinde bir deneme. *Eğitim Yönetimi*, 20, 503-519.
- Durman, M. (2007, 1-3 Mart). *Yükseköğretimde kalite güvencesi*. Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve akreditasyon çalıştay, Ankara.
- Gencel, U. (2001). Yükseköğretim hizmetlerinde toplam kalite yönetimi ve akreditasyon. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 164-218.
- İkiel, A. (2019). *Yabancılara Türkçe öğretim merkezleri için akreditasyon standart önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- İkiel, A. (2020). Accreditation standard suggestions for teaching Turkish to foreigners: Yabancılara Türkçe eğitimi için akreditasyon standart önerileri. *Journal of Human Sciences*, 17(3), 780-791.
- Kalenderoğlu, İ. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türkiye'deki dil öğretim merkezlerinin durumu ve akreditasyon önerisi*. XI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, Samsun, 1207-1215.
- Köksoy, M. (1998). *Yükseköğretimde kalite ve Türk eğitimi için öneriler*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Peng, D, H, Wang, T. D. ve Gao, C.Y. (2014). Integrating nonhomogeneous preference structures in swot analysis to evaluate multiple alternatives. *Economic Computation & Economic Cybernetics Studies & Research*, 48(3), 40-63.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.

- Şahin S. ve Aslan, N. (2008). İlköğretim okul yöneticilerinin stratejik planlamaya ilişkin görüşleri üzerine nitel bir çalışma: Gaziantep ili örneği. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 172-189.
- TELC. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi: Öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Almanya: Telc GmbH.
- TÜRKAK (2021). <https://www.turkak.org.tr/akreditasyon/akreditasyon-nedir.html> adresinden 20.07.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- UNESCO (2007). *Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions*. Bucharest.
- YÖDEK (2007). <http://www.yodek.org.tr/yodek/files/7aa12f8d2582deb44d4249c7aa4a2020.pdf> adresinden 14.04.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB1 https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/turkiyede_ogretmen_egitiminde_standartlar_ve_akreditasyon.pdf adresinden 02.05.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB2 <https://yokak.gov.tr/akreditasyon-kuruluslari/tescil-suresi-devam-edenler> adresinden 02.05.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB3 <https://www.yokak.gov.tr/hakkinda/yuksekogretim-kalite-guvencesi> adresinden 21.05.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB4 <https://yokak.gov.tr/hakkinda> adresinden 21.05.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB5 <https://istatistik.yok.gov.tr> adresinden 18.07.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB6 <https://www.ytb.gov.tr/kurumsal/faaliyet-raporlari> adresinden 20.07.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB7 <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden 18.07.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB8 <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri> adresinden 21.07.2021 tarihinde erişilmiştir.
- WEB9 <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden 21.07.2021 tarihinde erişilmiştir.